

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 31 stycznia 2019 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł. na podstawie ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych ustalił M. W. kapitał początkowy i określił jego wartość na dzień 1 stycznia 1999 r. w wysokości 32 672,97 zł. Do ustalenia wartości kapitału początkowego Zakład Ubezpieczeń Społecznych przyjął : podstawę wymiaru kapitału początkowego w kwocie 304,49 zł (pomnożono wskaźnik wysokości podstawy wymiaru wynoszący 24,94 % - wyliczony z przeciętnej podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z 10 lat kalendarzowych tj. od 1 stycznia 1973 r. do 31 grudnia 1982 r. przez kwotę bazową tj. 1 220,89 zł) ; okresy składkowe (7 lat , 9 miesięcy i 8 dni tj. 93 miesiące) , współczynnik proporcjonalny do osiągniętego do 31 grudnia 1998 r. wieku oraz okresu składkowego i nieskładkowego w wysokości 42,88 % ; średnie dalsze trwanie życia wyrażone w miesiącach dla osób w wieku 62 lat tj. 209 miesięcy (komunikat Prezesa GUS z dnia 25 marca 1999 r. w sprawie tablicy średniego dalszego trwania życia kobiet i mężczyzn). Zakład Ubezpieczeń Społecznych wskazał ,że do ustalenia wartości kapitału początkowego wnioskodawcy nie uwzględniono okresów od 23 października 1972 r. do 7 kwietnia 1973 r. (na świadectwie pracy nie podano wymiaru czasu pracy) , od 27 maja 1978 r. do 27 maja 1978 r. (nieobecność w pracy nieusprawiedliwiona) oraz od 14 września 1983 r. do 14 października 1983 r. (świadectwo pracy nie spełnia wymogów formalnych – brak pieczętki imiennej wystawiającej świadectwo , błędna data urodzenia).

/decyzja k.7 - 8 plik I akt ZUS/

W dniu 27 lutego 2019 r. do organu rentowego wpłynęło odwołanie M. W. od w/w decyzji. W treści odwołania M. W. podniósł ,że nie zgadza się z dokonаныmi przez organ rentowy obliczeniami, bowiem Zakład Ubezpieczeń Społecznych niezasadnie odmówił mu zaliczenia okresu odbywania nauki w (...) dla Pracujących (...) w latach 1969 – 1972, kiedy to pracował i odprowadzano za niego składki.

/odwołanie k.3/

W odpowiedzi na odwołanie, pełnomocnik organu rentowego wniósł o jego oddalenie.

/odpowiedź na odwołanie k.4 - 5/

Sąd Okręgowy w Łodzi ustalił następujący stan faktyczny

Wnioskodawca M. W. urodził się (...)

/okoliczność bezsporna/

W dniu 18 stycznia 2019 r. M. W. złożył wniosek o emeryturę.

/wniosek plik II akt ZUS/

Zaskarżoną decyzją z dnia 31 stycznia 2019 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł. na podstawie ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych ustalił M. W. kapitał początkowy i określił jego wartość na dzień 1 stycznia 1999 r. w wysokości 32 672,97 zł.

/decyzja k.7 - 8 plik I akt ZUS/

Do obliczenia wskaźnika wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego przyjęto wynagrodzenia wnioskodawcy w następującej wysokości:

- za rok 1973 – 11 995,23 zł, co przy kwocie rocznego przeciętnego wynagrodzenia ogłoszonego za dany rok kalendarzowy wynoszącej 33 576,00 zł dało stosunek podstawy wymiaru składek do rocznego przeciętnego wynagrodzenia o wartości 53,69 %,
- za rok 1974 – 6 103,00 zł, co przy kwocie rocznego przeciętnego wynagrodzenia ogłoszonego za dany rok kalendarzowy wynoszącej 38 220,00 zł dało stosunek podstawy wymiaru składek do rocznego przeciętnego wynagrodzenia o wartości 31,94 %,
- za rok 1975 – 14 400,00 zł, co przy kwocie rocznego przeciętnego wynagrodzenia ogłoszonego za dany rok kalendarzowy wynoszącej 46 956,00 zł dało stosunek podstawy wymiaru składek do rocznego przeciętnego wynagrodzenia o wartości 30,67 %,
- za rok 1976 – 9 320,00 zł, co przy kwocie rocznego przeciętnego wynagrodzenia ogłoszonego za dany rok kalendarzowy wynoszącej 51 372,00 zł dało stosunek podstawy wymiaru składek do rocznego przeciętnego wynagrodzenia o wartości 24,19 %,
- za rok 1977 – 16 000,00 zł, co przy kwocie rocznego przeciętnego wynagrodzenia ogłoszonego za dany rok kalendarzowy wynoszącej 55 152,00 zł dało stosunek podstawy wymiaru składek do rocznego przeciętnego wynagrodzenia o wartości 29,01 %,
- za rok 1978 – 17 173,11 zł, co przy kwocie rocznego przeciętnego wynagrodzenia ogłoszonego za dany rok kalendarzowy wynoszącej 58 644,00 zł dało stosunek podstawy wymiaru składek do rocznego przeciętnego wynagrodzenia o wartości 29,28 %,
- za rok 1979 – 8 320,00 zł, co przy kwocie rocznego przeciętnego wynagrodzenia ogłoszonego za dany rok kalendarzowy wynoszącej 63 924,00 zł dało stosunek podstawy wymiaru składek do rocznego przeciętnego wynagrodzenia o wartości 26,03 %,
- za rok 1980 – 7 448,00 zł, co przy kwocie rocznego przeciętnego wynagrodzenia ogłoszonego za dany rok kalendarzowy wynoszącej 72 480,00 zł dało stosunek podstawy wymiaru składek do rocznego przeciętnego wynagrodzenia o wartości 24,66 %,
- za rok 1981 – 0,00 zł, co przy kwocie rocznego przeciętnego wynagrodzenia ogłoszonego za dany rok kalendarzowy wynoszącej 92 268,00 zł dało stosunek podstawy wymiaru składek do rocznego przeciętnego wynagrodzenia o wartości 0,00 %,
- za rok 1982 – 0,00 zł, co przy kwocie rocznego przeciętnego wynagrodzenia ogłoszonego za dany rok kalendarzowy wynoszącej 139 572,00 zł dało stosunek podstawy wymiaru składek do rocznego przeciętnego wynagrodzenia o wartości 0,00 %,

Wyliczony na podstawie powyższych danych wskaźnik wyniósł 24,94 %.

/obliczenie wskaźnika wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego k. 8 plik I akt ZUS/

Decyzją z dnia 1 lutego 2019 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł. przyznał M. W. emeryturę od 31 stycznia 2019 r. tj. od osiągnięcia wieku emerytalnego. W treści decyzji wskazano, że do obliczenia emerytury przyjęto: kwotę zwaloryzowanego kapitału początkowego w wysokości 130 701,32 zł, średnie dalsze trwanie życia tj. 218,40 miesięcy. Wyliczona emerytura wyniosła 598,45 zł (130 701,32 / 218,40).

/decyzja k.25 - 26 odwrót plik II akt ZUS/

W okresie od 1 września 1969 r. do 24 czerwca 1972 r. wnioskodawca był uczniem (...) Szkoły Zawodowej dla Pracujących W. Zakładów (...). W w/w okresie wnioskodawca przez 3 dni w tygodniu uczył się w szkole, a w pozostałe

3 dni uczył się praktycznej nauki zawodu frezera, która odbywała się na warsztatach Szkoły, bądź na oddziałach zakładu pracy. Podczas praktycznej nauki zawodu wnioskodawca wykonywał jedynie proste prace i pozostawał stale pod nadzorem instruktorów nauki zawodu, bądź pracowników zakładu pracy.

/zeznania wnioskodawcy min.00:17:42 – 00:19:20 w związku z jego informacyjnymi wyjaśnieniami min.00:03:26 – 00:09:08 , zeznania świadka A. W. min.00:11:07 – 00:15:30 rozprawy z dnia 16 maja 2019 r. , płyta CD k.21 , świadectwo ukończenia szkoły k.2 plik II akt ZUS/

W okresie od 23 października 1972 r. do 7 kwietnia 1973 r. M. W. był pracownikiem Zakładów Produkcji i (...) w Ł.. W powyższym okresie wykonywał obowiązki robotnika magazynu w pełnym wymiarze czasu pracy.

/dokumentacja pracownicza wnioskodawcy k.16/

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dokumentacji zawartej w aktach organu rentowego oraz dokumentacji osobowej wnioskodawcy z Zakładów Produkcji i (...) w Ł., a w odniesieniu do okresu nauki w (...) Szkoły Zawodowej dla Pracujących W. Zakładów (...) w oparciu o zeznania świadka A. W. oraz wnioskodawcy.

W odniesieniu do okresu zatrudnienia wnioskodawcy w Zakładach Produkcji i (...) w Ł. wskazać należy , że sam fakt braku umieszczenia w treści świadectwa pracy z w/w zakładu pracy informacji o wymiarze czasu pracy w jakim wnioskodawca wykonywał powierzone mu obowiązki pracownicze nie może przesądzać o braku możliwości zaliczenia mu tego okresu przy ustalaniu wysokości kapitału początkowego. W świetle bowiem całokształtu dokumentacji pracowniczej wnioskodawcy z w/w zakładu pracy, a w szczególności na podstawie zawartej przez wnioskodawcę umowę o pracę oraz wydawanych w tym okresie, w stosunku do wnioskodawcy, opinii i sporządzanych notatek służbowych nie sposób przyjąć ,że nie świadczył on pracy w pełnym wymiarze czasu pracy.

W odniesieniu zaś do okresu nauki wnioskodawcy w (...) Szkole Zawodowej dla Pracujących W. Zakładów (...) wskazać należy, że zeznający w sprawie byli wprawdzie zgodni, że w powyższym okresie odbywał on praktyczną naukę zawodu, za którą otrzymywał wynagrodzenie (przy czym zeznający w sprawie nie potrafili określić dokładnej wysokości otrzymywanego przez wnioskodawcę wynagrodzenia) , tak jednocześnie w niniejszym postępowaniu nie zgromadzono żadnego dokumentu , który potwierdziłby zawarcie przez wnioskodawcę umowy o naukę zawodu.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje

Odwołanie M. W. jest częściowo uzasadnione.

Istota sporu w niniejszym postępowaniu sprowadziła się do rozstrzygnięcia czy organ rentowy prawidłowo ustalił wysokość kapitału początkowego wnioskodawcy, a co za tym idzie czy prawidłowo ustalono również wysokość należnej mu emerytury.

Zgodnie z treścią art.173 ust.1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2018 r. poz. 1270) dla ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 roku, którzy przed dniem wejścia w życie ustawy opłacali składki na ubezpieczenie społeczne lub za których składki opłacali płatnicy składek, ustala się kapitał początkowy. Kapitał początkowy stanowi równowartość kwoty obliczonej według zasad określonych w art.174 pomnożonej przez wyrażone w miesiącach średnie dalsze trwanie życia ustalone zgodnie z art.26 ust.3 dla osób w wieku 62 lat (art.173 ust.2 ww. ustawy). Wartość kapitału początkowego ustala się na dzień wejścia w życie ustawy (art.173 ust.3 ww. ustawy).

Zgodnie z treścią art.174 ust.1 i 2 ww. ustawy kapitał początkowy ustala się na zasadach określonych w art.53, z uwzględnieniem ust.2-12. Przy ustalaniu kapitału początkowego przyjmuje się przebyte przed dniem wejścia w życie ustawy:

1. okresy składkowe, o których mowa w art.6,

2. okresy nieskładkowe, o których mowa w art.7 punkt 5,

3. okresy nieskładkowe, o których mowa w art.7 punkt 1-4 i 6-12, w wymiarze nie większym niż określony w art. 5 ust. 2.

Podstawę wymiaru kapitału początkowego, w myśl ust.3 art.174 ww. ustawy, ustala się na zasadach określonych w art. 5, 16, 17 ust.1 i 3 oraz art.18, z tym że okres kolejnych 10 lat kalendarzowych ustala się z okresu przed 1 stycznia 1999 roku.

Istota niniejszego postępowania sprowadziła się do rozstrzygnięcia, czy możliwym jest uwzględnienie przy wyliczaniu kapitału początkowego ubezpieczonego dodatkowych okresów. Nie ulegało bowiem wątpliwości, że wartość kapitału początkowego ubezpieczonego przekłada się bezpośrednio na wysokość należnego mu świadczenia emerytalnego.

Wnioskodawca M. W. urodził się (...), a zatem jego emerytura musiała zostać ustalona w oparciu o art.26 ww. ustawy.

W myśl wskazanego artykułu emerytura stanowi równowartość kwoty będącej wynikiem podzielenia podstawy obliczenia ustalonej w sposób określony w art.25 (podstawę obliczenia emerytury, o której mowa w art.24, stanowi kwota składek na ubezpieczenie emerytalne, z uwzględnieniem waloryzacji składek zewidencjonowanych na koncie ubezpieczonego do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przysługuje wypłata emerytury, zwaloryzowanego kapitału początkowego określonego w art.173-175 oraz kwot środków zewidencjonowanych na subkoncie, o którym mowa w art.40a ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych, z zastrzeżeniem ust.1a i 1b oraz art.185) przez średnie dalsze trwanie życia dla osób w wieku równym wiekowi przejścia na emeryturę danego ubezpieczonego, z uwzględnieniem ust.5 i art.183.

Zgodnie z treścią §21 ust.1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11 października 2011 roku sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe (Dz.U. nr 237, poz.1412) środkiem dowodowym stwierdzającym wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu oraz uposażenia przyjmowanego do ustalenia podstawy wymiaru emerytury lub renty są zaświadczenia pracodawcy lub innego płatnika składek, legitymacja ubezpieczeniowa lub inny dokument, na podstawie którego można ustalić wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu lub uposażenia.

Wskazana regulacja §21 ust.1 powołanego rozporządzenia stanowiąca odpowiednik obowiązującego do dnia 23 listopada 2011 roku §20 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno - rentowe i zasad wypłaty tych świadczeń (Dz.U. nr 10, poz.49) wyznacza kierunek postępowania dowodowego, nie oznacza to jednak aby wysokość uzyskiwanego uposażenia nie mogła być wskazana i w inny sposób, tak przy pomocy pisemnych środków dowodowych pochodzących od pracodawcy, czy też nawet dowodów pośrednich, nie wyłączając zeznań świadków - aczkolwiek wskazujących wprost na wysokość wynagrodzenia danego zainteresowanego (tak stanowi m. in. teza wyroku Sądu Najwyższego z dnia 25 lipca 1997 roku - II UKN 186/97, OSNAP 1998/11/324, a także wyroki: Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 4 marca 1997 roku - III AUa 105/97, Apel. W-wa 1997/2/7, Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie z dnia 27 czerwca 1995 roku - III AUr 177/95, OSA 1996/10/32, czy Sądu Apelacyjnego Białymstoku - III AUr 294/93, PS - wkład. 1994/3/6).

Podkreślić w tym miejscu należy, że zgodnie z treścią art.5 ust. 1 ww. ustawy, przy ustalaniu prawa do emerytury i renty i obliczaniu ich wysokości uwzględnia się z zastrzeżeniem ust. 2-5, następujące okresy:

1) składkowe, o których mowa w art. 6;

2) nieskładkowe, o których mowa w art. 7.

Okresami składkowymi jest okres ubezpieczenia (art.6 ust.1 punkt 1 ww. ustawy), który został zdefiniowany jako okres opłacania składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe oraz okres nieopłacania składek z powodu przekroczenia w trakcie roku kalendarzowego kwoty rocznej podstawy wymiaru składek, o jakim mowa w przepisach o systemie ubezpieczeń społecznych (art.4 punkt 5 ww. ustawy). Za okres składkowy uznano również okres przypadający

przed 15 listopada 1991 roku, za które została opłacona składka na ubezpieczenia społeczne albo za które nie było obowiązku opłacania składek na ubezpieczenia społeczne: zatrudnienia po ukończeniu 15 lat życia na obszarze Państwa Polskiego - w wymiarze nie niższym niż połowa pełnego wymiaru czasu pracy, jeżeli w tych okresach pracownik pobierał wynagrodzenie lub zasiłki z ubezpieczenia społecznego: chorobowy, macierzyński lub opiekuńczy albo rentę chorobową (art.6 ust.2 punkt 1 a ww. ustawy.); zatrudnienia młodocianych na obszarze Państwa Polskiego na warunkach określonych w przepisach obowiązujących przed dniem 1 stycznia 1975 roku (art.6 ust.2 punkt 3 ww. ustawy.).

Przeprowadzone w niniejszej sprawie postępowanie ponad wszelką wątpliwość wykazało, że w okresie zatrudnienia w Zakładach Produkcji i (...) w Ł. od 23 października 1972 r. do 7 kwietnia 1973 r. M. W. świadczył obowiązki pracownicze robotnika magazynu w pełnym wymiarze czasu pracy i okres ten stosownie do w/w przepisów powinien zostać uwzględniony przy wyliczaniu należnego mu kapitału początkowego.

Wobec powyższego Sąd, na podstawie art.477¹⁴§2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję i zobowiązał Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł. do uwzględnienia przy ustalaniu kapitału początkowego M. W. okresu zatrudnienia od dnia 23 października 1972 roku do dnia 7 kwietnia 1973 roku w Zakładach Produkcji i (...) w Ł. w pełnym wymiarze czasu pracy.

W odniesieniu zaś do podnoszonej przez wnioskodawcę kwestii uwzględnienia okresu nauki w (...) Szkoły Zawodowej dla Pracujących W. Zakładów (...) wskazać należy, że w spornym okresie obowiązywały przepisy ustawy z dnia 2 lipca 1958 roku o nauce zawodu, przyuczania do określonej pracy i warunkach zatrudniania młodocianych w zakładach pracy oraz o wstępnym stażu pracy (Dz.U. nr 45, poz.226 ze zm.).

Zgodnie z treścią art.9 ust.1 tej ustawy zakład pracy przyjmując młodocianego na naukę zawodu w celu przyuczenia do określonej pracy oraz odbycia wstępnego stażu pracy jest obowiązany zawrzeć z nim na piśmie umowę określającą zawód albo rodzaj pracy, w jakim młodociany będzie szkolony, czas trwania nauki zawodu, przyuczenia do określonej pracy lub wstępnego stażu pracy oraz zasadnicze obowiązki i uprawnienia młodocianego. Okresy nauki zawodu, przyuczenia do określonej pracy oraz wstępnego stażu pracy są okresami zatrudnienia (art.10 ww. ustawy o nauce zawodu).

O uznaniu za okres składkowy okresu zatrudnienia młodocianego decyduje zatem, fakt zawarcia przez niego umowy o naukę zawodu i wykonywanie tej pracy.

Wskazać należy, że w niniejszej sprawie nie zgromadzono dowodów, które w jakikolwiek sposób pozwoliłyby zakwestionować ustalenia poczynione przez organ rentowy. Wskazać należy, iż w trakcie niniejszego postępowania, wnioskodawca na poparcie swojego stanowiska nie przedstawił żadnych jednoznacznych, konkretnych dowodów, na potwierdzenie faktu zawarcia umowy o naukę zawodu, czasu jej trwania i wynagrodzenia. Sąd przy ustaleniu podstawy wymiaru świadczeń emerytalno-rentowych musi dysponować dowodami niebudzącymi wątpliwości i nie może opierać się na przypuszczeniach czy też określonych założeniach. Podkreślić także należy, że zgromadzony materiał nie pozwala stwierdzić, czy wnioskodawca odbywał praktyki zawodowe w ramach umowy o naukę zawodu czy też z uwagi na program nauki, który takie praktyki przewidywał.

Na marginesie dodać należy, że nie jest rzeczą sądu zarządzenie dochodzeń w celu uzupełnienia lub wyjaśnienia twierdzeń stron i wykrycia środków dowodowych pozwalających na ich udowodnienie, ani też sąd nie jest zobowiązany do przeprowadzenia z urzędu dowodów zmierzających do wyjaśnienia okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy (art.232 k.p.c.). Obowiązek przedstawienia dowodów spoczywa na stronach (art.3 k.p.c.), a ciężar udowodnienia faktów mających dla rozstrzygnięcia sprawy istotne znaczenie (art.227 k.p.c.) spoczywa na stronie, która z faktów tych wywodzi skutki prawne (art.6 k.c.) (wyrok Sądu Najwyższego z 17 grudnia 1996 r., sygn. akt I CKU 45/96, OSNC z 1997r., z.6-7, poz.76; wyrok Sądu Najwyższego z 7 października 1998 r., sygn. II UKN 244/98, OSNAP 1999, nr 20, poz. 662).

Wobec zatem braku możliwości uwzględnienia wnioskodawcy okresu pobierania nauki w (...) Szkole Zawodowej dla Pracujących W. Zakładów (...), Sąd na podstawie art.477¹⁴§1 k.p.c. oddalił odwołanie w pozostałej części, o czym orzekł w punkcie 2 sentencji wyroku.

Zarządzenie: odpis wyroku z uzasadnieniem doręczyć pełn. ZUS

S.B.